

Posudek na disertační práci Mgr. Petra Onufera *Kánon anglofonních literatur v českém kontextu*

Předložená práce je ojedinělým a velmi cenným pokusem zmapovat kánon anglofonních literatur v české kultuře a jednotlivé faktory, které přispívaly k jeho vytváření v nedávné době (zhruba posledního čtvrtstoletí), ale i v dobách dřívějších. Práce spojuje autorovu značnou praktickou zkušenost v rolích kritika, překladatele, redaktora, nakladatelského pracovníka a vysokoškolského učitele s teoretickou a literárněhistorickou erudicí, kombinující znalosti anglofonních literatur, zejména americké literatury po roce 1945, a literatury anglického modernismu.

Nejdůležitější přínosem práce je její zaostřenost na problém literární kritiky. Ta byla zejména v anglofonních zemích často vylučována z literárních studií. Autor však ukazuje nepřesnost a mylnost této teze svými rozbory vynikajících kritických projevů osobností jako T.S. Eliot, Leslie Fiedler, Joseph Conrad nebo Peter Ackroyd a konfrontuje jejich názory s významnými literárními teoretiky (M.H. Abrams, J. Hillis Miller, Terry Eagleton). Tato syntetická perspektiva je objevná a jedinečná nejen v českém kontextu (na nějž je práce zacílena), ale i v rámci anglofonních literárních studií.

Cenné jsou rovněž úvahy o formování i dekonstrukci moderního kánonu ve světovém měřítku, především kritické reflexe přístupů Reného Wellka (*Destroying Literary Studies*) a Harolda Blooma (*Kánon západní literatury*). Autor dokáže postoupit za ideologické zápsy, které provázejí transformace kánonů v moderních a současných anglofonních literaturách a ukázat pozitivní funkci kánonů především při recepci těchto literatur v jiných kulturách, konkrétně české. Tím aktualizuje a přehodnocuje závěry českých strukturalistů o důležitosti literární kritiky a v dalších částech práce, především ve třetí a čtvrté, které se věnují na jednotlivých příkladech utváření kánonu americké prózy a poezie, ukazuje její praktickou potřebu v současné české kultuře.

Je dobré, že ve vědecké práci zazní také polemický tón, zejména v kritice práce některých ambiciózních badatelů, která se neopírá o dostatečnou znalost primárních textů ani literární teorie a přitom aspiruje k neúměrně vysokým a obecným cílům. Výsledkem však jsou nepřesné a zavádějící přehledy. Zde autor ukazuje vsutku nejdůležitější přínos erudované a praktickou zkušeností posílené literární kritiky – odhalovat špatnou práci, jejímž trvalým důsledkem je rozšíření povrchních představ a dokonce i věcných omylů. I v tom je třeba spatřovat důležitou roli literární kritiky při utváření hodnotových soudů u současné mladé generace zahlcené informacemi a ovlivněné konzumním přístupem k nim.

Na závěr musím konstatovat, že vést tuto práci bylo pro mě velkým potěšením, zejména pro mimořádný soulad a produktivní spojení teoretických úvah v první a druhé části a praktických kritických přístupů a postupů v částech následujících. Jsem přesvědčen, že by práce měla vyjít knižně, protože může motivovat jak odbornou, tak i částečně laickou veřejnost k novému promýšlení smyslu literární kritiky, hodnotových soudů i kánonů, které jsou jejich výrazem, a tak pozitivně ovlivnit kulturní komunikaci mezi českou kulturou a anglofonními literaturami.

Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze, 28. března 2017



prof. PhDr. Martin Procházka, CSc.
školitel